

og rigelig aflagte, og Embeder, der ere overmaade knapt aflagte, at da Hensynet til denirkelige Interesse kunde gjøre det ikke lidet tvivlsomt, om ikke en Forandring i hele det bestaaende Forhold kunde være ønskelig. Denne Tanke har i Aarenes Løb ikke staaet mig saa overordentlig fjern; ved de foreløbige Underfølgelser, som jeg i den Henseende har anstillet, er jeg imidlertid paa ingen Maade kommet til det Resultat, at der kunde være Tale om nogen Binding for Statskassen i den Henseende. Naar man seer hen til de Byrder, der hvile paa de geistlige Embeder, at der deraf udredes Pension til Enkerne og ofte en betydelig Pension til Formanden i Embedet, tager Hensyn til de store Byrder, som gjennem Bygningsgjælden paaføres Embederne, endelig tager Hensyn til, at der er et overordentlig stort Antal af meget smaa, ringe aflagte Embeder, og man dernæst gaar ud fra, at man vilde lønne alle de geistlige Embedsmænd saaledes, at man kunde forsvare det. — det antager jeg ogsaa, at dette Thing vil gjøre. — saa troer jeg, at en Forandring i Virkeligheden vil paalægge Finantserne en Byrde. Man kan maaskee nok i Begyndelsen stille Summen, som skal udredes, betydelig lavere, men man vil blive drevet ind paa Forhøielser. Der er en stor Forskjel imellem, at Regjeringen paa engang kommer i umiddelbar Berøring med en stor Klasse Embedsmænd — af tusinde Stykker — og at de engang for alle ere henviste til det, de have. Jeg kan ikke troe Andet end, at der deri er en Garanti for Finantserne. Naar vi ved at omordne Forholdet skulle undersøge, hvad Billighed kunde tale for med Hensyn til de geistlige Embedsmænds Lønning, og havde det liggende for os i det Hele, og vi da toge fra, hvor vi syntes der var formoget, og lagde til, hvor vi syntes der var forlidet, og derefter toge alle øvrige Byrder, som kom over paa Statskassen, i Betragtning, troer jeg virkelig, uagtet det nu maaskee stiller sig, som om der vilde være en Binding for Statskassen, at dette dog paa ingen Maade vil være Tilfældet. Der er en vigtig Betragtning, som navnlig har gjort, at jeg i de sidste Aars Løb har maattet overveie Spørgsmaalet, det er den Nødvendighed for Forskytning, som det nu værende Lønningsystem medfører, da

der efter dette Lønningsystem er Embeder, der have fast altid unge Mænd, og andre Embeder, der have fast altid Mænd, der ere i en ældre Alder; thi uagtet Administrationen paa ingen Maade anseer sig bunden saaledes ved Anciennitetshensyn, at den, hvor Embedets Tary kræver det, ikke unblader at tage Hensyn dertil, saa er det dog en Selvfølge, at den Scala af Indtægter, der er knyttet til de forskjellige Embeder, giver Anledning til et langt større Antal af Forskytninger, end det i og for sig er ønskeligt. Spørgsmaalet om en Forandring i Præsternes Lønningsforhold, staaer saaledes paa ingen Maade for mig som noget afgjort Uønskeligt, men det staaer heller ikke for mig som Noget, der ikke skulde være. Gjenstand for Administrationens alvorlige Overveielse, naar det er blevet reist. Forsaavidt man hører paastaae, at der her kun tales om Statens Indtægter, saa vil jeg dog tillade mig at henstille til Overveielse, om man ikke antager, at der indenfor Staten kan være særlige Samfund med særlige Rettigheder, at der f. Ex. kan være Communer, hvortil Staten kan henlægge visse Indtægter, visse Forber, visse Besiddelser, og at det, efterat Staten engang har gjort det, er tvivlsomt, om den uden videre kan være berettiget til at tage det fra dem igjen, tage det tilbage. Dernæst er det et Spørgsmaal, om Folketirken, som efter Grundloven skal have sin egen Forsatning, ikke kan betragtes som et saadant særligt Samfund, hvortil visse Indtægter og visse Eiendomme ere henlagte, og om der dog ikke i alt Fald kan ansøres vægtige Grunde for en saadan Betragtning. Det er jo derom, at Discussionen væsentlig maatte komme til at dreie sig. Jeg skal her ikke høre mig afgjørende enten paa den ene eller den anden Maade; men man troe dog ikke, at man ved at oversee den af mig anthvede Side af Spørgsmaalet, slaer det fast som noget Uønskeligt og Utvivlsomt, at der her puurt og bart kun er Tale om Statens Indtægter. Ja, vil man sige, men der er ikke her Spørgsmaal om nogen Commune, men om Kirken. — Men her er et Element, som svarer meget til Communen, nemlig Menighedselementet; til hver Menighed er der henlagt visse bestemte Indtægter og visse bestemte Eiendomme til visse